

อนุชา คำมุงคุณ. 2552. ผลกระทบการท่องเที่ยวต่อจินตภาพเมืองวังเวียง แขวงเวียงจันทน์
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและ
เมืองมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ. ดร. ปรานอม ต้นสุขนันท์, ผศ. ดร. นพดล ตั้งสกุล

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้ มีเป้าหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และมุมมองของคนในพื้นที่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมกายภาพของเมืองวังเวียง แขวงเวียงจันทน์ ส.ป.ป. ลาว หลังจากที่มีการท่องเที่ยวได้ขยายตัวอย่างมากในช่วงหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา โดยการศึกษาได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของจินตภาพสาธารณะเมือง ด้วยวิธีเปรียบเทียบจินตภาพในช่วงก่อนที่การท่องเที่ยวจะเข้ามา หรือที่เรียกว่า จินตภาพเมืองในอดีต และ จินตภาพในช่วงที่การท่องเที่ยวได้เข้ามาและขยายตัวมากแล้ว หรือที่เรียกว่า จินตภาพเมืองในปัจจุบัน ทั้งนี้ จินตภาพเมืองทั้งสองช่วงเวลาได้มาจากการสำรวจด้วยวิธีที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ จินตภาพเมืองในอดีต ได้จากการสัมภาษณ์ชาวเมืองผู้ที่อยู่มานานกว่า 15 ปีขึ้นไป หรืออยู่มาก่อนปี พ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นของการท่องเที่ยวในวังเวียงอย่างเป็นทางการ โดยใช้คำถามปลายเปิดที่ไม่มีลักษณะชักนำหรือชี้นำใดๆ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมีอิสระในการจินตนาการและสามารถแสดงจินตภาพที่มาจากการจัดจำสภาพแวดล้อมของเมืองอย่างแท้จริง ส่วนจินตภาพเมืองในปัจจุบันนั้น ได้จากการทดสอบความทรงจำเกี่ยวกับองค์ประกอบสภาพแวดล้อมกายภาพเมืองของชาวเมือง ด้วยสองวิธีคือ วิธีเขียนแผนที่ทางจิต และวิธีวาดภาพตามจินตนาการ โดยองค์ประกอบที่มีการกล่าวถึงหรือจำได้มากที่สุด ถือเป็นจินตภาพเมืองในปัจจุบันทั้งหมด

ผลจากการศึกษาพบว่า จินตภาพเมืองวังเวียงจากการรับรู้ของคนในพื้นที่ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมค่อนข้างมาก เนื่องจาก ปัจจุบันผู้คนเริ่มมองเห็นและให้ความสำคัญกับองค์ประกอบสภาพแวดล้อมกายภาพเมืองที่เป็นส่วนประกอบของทัศนียภาพแบบโรแมนติกและองค์ประกอบที่สามารถสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจได้สูง มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะแม่น้ำของพื้นที่ใจกลางเมือง พื้นที่ริมแม่น้ำ พื้นที่ด้านทิศตะวันตกของแม่น้ำ รวมทั้งทุ่งนา ป่าไม้ และภูเขา ซึ่งได้ปรากฏความชัดเจนมากในจินตภาพของกลุ่มต่าง ๆ ในขณะที่องค์ประกอบสภาพแวดล้อมกายภาพเมืองที่เป็นส่วนประกอบของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น โรงเรียน อาคารสำนักงาน วัด หอผีบ้านผีเมือง หลักเมือง ฯลฯ กลับมีความชัดเจนน้อย หรืออาจกล่าวได้ว่า เกือบไม่ปรากฏขึ้นเลย อย่างไรก็ตาม ยังมีบางองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ แต่ปรากฏความชัดเจนในจินตภาพเช่นเดียวกับองค์ประกอบในแบบแรก โดยเฉพาะตลาด สถานีรถโดยสาร และโรงพยาบาล ทั้งนี้ ความชัดเจนหรือไม่ชัดเจนขององค์ประกอบสภาพแวดล้อมเหล่านั้น เป็นผลมาจาก 2 ปัจจัยหลักคือ 1) เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ และ 2) เกิด

การเปลี่ยนแปลงทางความหมาย หรือการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติที่มีต่อสภาพแวดล้อมเหล่านั้น ซึ่งปัจจัยการเปลี่ยนแปลงในแบบหลังนี้ มีนัยสำคัญที่แสดงถึงแนวโน้มของการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของเมืองวังเวียงในอนาคตข้างหน้าได้เป็นอย่างดี

Anousa Khammoungkhoun. 2009. *Impacts of Tourism on the Images of Vang Vieng, Vientiane Province, Lao People's Democratic Republic*. Master of Regional and Urban Planning Thesis, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisors: Asst. Prof. Dr. Pranom Tansukanun,
Asst. Prof. Dr. Nopadon Thungsakul

ABSTRACT

The objective of this research is to study the understanding and perspective of local residences on the urban physical environment of Vang Vieng district, Vientiane province, Lao's People Democratic Republic after the booming of tourism industry over the last decade. The study has been implemented through the evaluation of the changing of urban public image by comparing the image of the city before the tourism industry was introduced, or in other word, "the image of the town in the past", to current image of the town, which tourism industry has been rapidly developed. The image in the two periods has been collected from the surveys in two different techniques, there are: Urban Public Image of the Past got from the group of local residences who have been settled in the area for more than 15 years or before 1993, the year that tourism industry was officially implemented. The interview was conducted by avoiding all kind of convincing or guiding questions. In doing so, the interviewees had more freedom to imagine and were able to map the image of the town. Therefore, they could provide the actual product of memory of the urban environment. Urban Public Image of the Present got from the survey by testing the memory of local residences with two different techniques, Mental Mapping Technique and Perspective Sketching Technique. All of the urban physical environments that had been mentioned by the interviewees of two different techniques were then concluded as the current urban image.

The outcome of the research showing that the image of Vang Vieng in the understanding of local residences has been changed quite a lot because recently people are getting aware and pay more attention to the elements of urban physical environment which are part of the romantically perspective and the elements that are able to provide and increase their economical benefit, especially in the area of Song river, town centre, riverside, the west of the river and including rice fields, forest and mountain which showing the high legibility in the perspective of each group of the interviewees. On the other hand,

element of urban physical environment which is part of their living style and local culture such as: schools, public buildings, temples, spiritual shrine of villages (Ho Phi Ban), spiritual shrine of town (Ho Phi Muang), town pillar (Luk Muang) and so on have a little legibility or eventually did not show any legibility. However, there are some other elements which related to living style of local residences showed the legibility in the image of the town like the first element, such as: market, public transport station and hospital. Because the legibility or illegibility of the element are result of two important factors: 1). It emerged from physical changed, and 2). It emerged from the meaning changed or the changing of the awareness of local residences to those environment. The factor for change in the last model has the importance that shows the possibility of development and the changing of urban environment of Vang Vieng in the future precisely.